

ABAKANOWICZ

1 GRUDNIA 2022 - 19 LUTEGO 2023 roku

BIBLIOTEKA STANISŁAWOWSKA
ZAMEK KRÓLEWSKI W WARSZAWIE

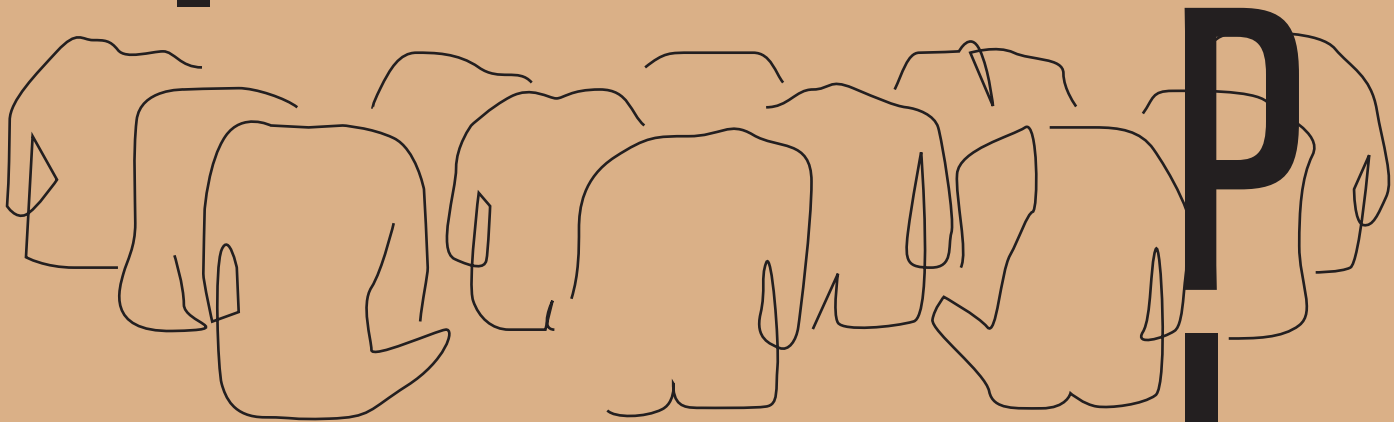
KON FRONTA WTA CJE

DRUK EDUKACYJNY

MAGDALENA ABAKANOWICZ (1930-2017)

Rzeźbiarka, twórczyni tkanin artystycznych (abakany) i monumentalnych kompozycji przestrzennych. Swoimi instalacjami wprowadziła do języka sztuki kategorię tłumu. Stworzyła koncepcję architektury arborealnej. Jedna z najbardziej znanych na świecie polskich artystek, wielokrotnie nagradzana. Jej prace znajdują się w najszlachetniejszych międzynarodowych kolekcjach publicznych i prywatnych.

PLECY

1976 -1989, FUNDACJA MARTY MAGDALENY ABAKANOWICZ KOSMOWSKIEJ I JANA KOSMOWSKIEGO

Co właściwie robią te postaci? Modlą się, medytują, na coś czekają? Może to więźniowie?

Są razem, czy osobno?

Jednym z najistotniejszych wątków w twórczości artystki jest korelacja między człowiekiem a grupą. Jak sama Abakanowicz przyznawała, dopiero zwielokrotnienie podobnych, choć różnych kształtów, budowało znaczenia, na których jej zależało. Czym jednak są w tej pracy skumulowane figury pozbawione głów, rąk i nóg?

Wydrążone, podobne do skorup, skadrowane jedynie do przygarbionych pleców, a niezwykle wymowne, bo twarze ludzkie – jak powtarzała artystka – mogą kłamać, plecy nie. W jednym z wywiadów dodała:

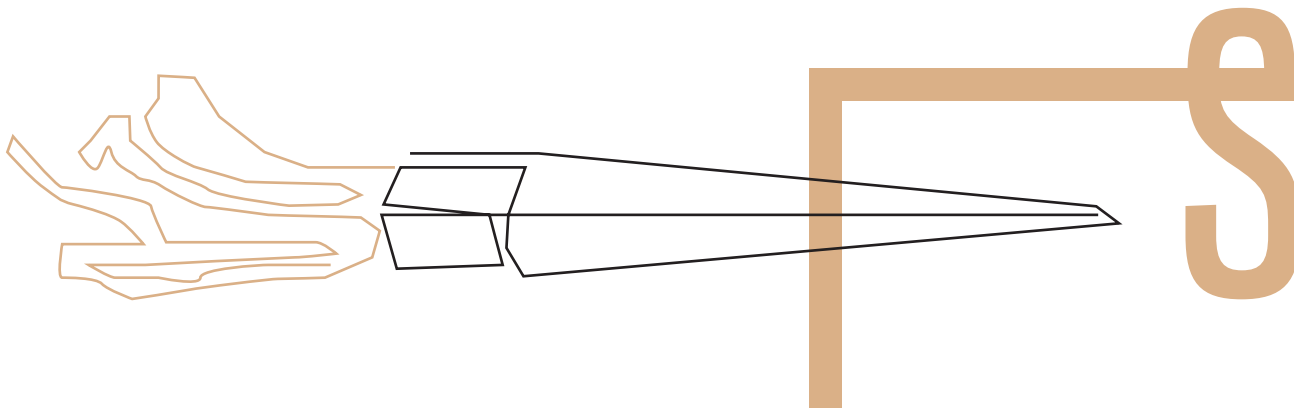
to plecy człowieka, który być może stał przede mną w kolejce. W 1993 roku podobne figury pojawiły się w jej realizacji pomnika dla Hiroszimy. *Zastygłe* to 40 postaci z brązu o nadnaturalnej wielkości, które upamięniają ofiary wybuchu bomby atomowej z dnia 6 sierpnia 1945 roku.

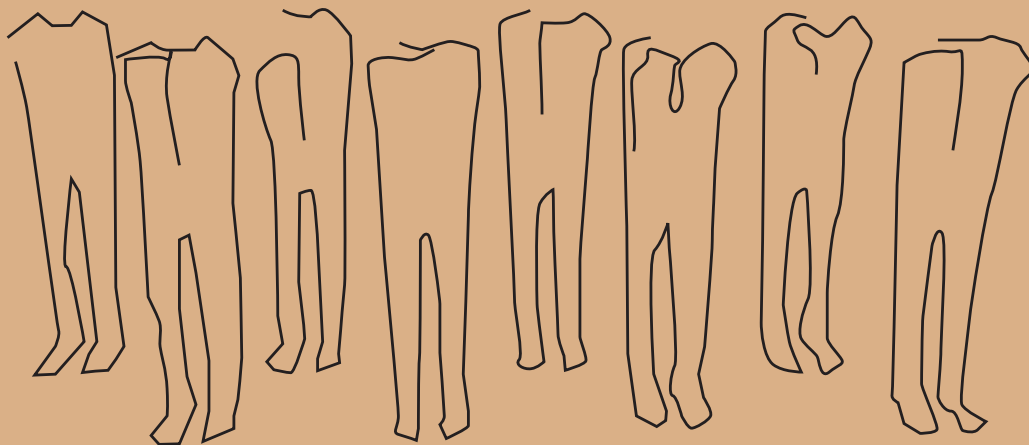
SROKA

1992, CYKL GRY WOJENNE / FUNDACJA MARTY MAGDALENY ABAKANOWICZ KOSMOWSKIEJ I JANA KOSMOWSKIEGO

Wycięte drzewa urzekły mnie swoją cielesnością (...) Dziuple, przez które widać wnętrze, gdzie są jakieś kręgosłupy, jakieś kanały przewodzące soki, jakieś zasuplenia i żyły, jak w mięśniach ludzkich.

Drzewa – w sztuce najczęściej traktowane jako symbol życia – były odbierane przez Magdalenę Abakanowicz, niezwykle wrażliwą na aspekt ekologiczny, jako perfekcyjne i skończone twory natury. Dopiero ścięte – swoim podobieństwem do człowieka prowokowały ją do wykorzystania ich w sztuce. Jej prace z cyklu *Gry wojenne* to potężne konary, które okryte blachą i tkaniną budzą skojarzenia z człowiekiem okaleczonym i uzbrojonym jednocześnie, człowiekiem uwikłanym w historię, politykę, społeczeństwo. W świetle współczesnych koncepcji filozoficznych, głoszących schyłek epoki antropocenu, odbiór tych prac staje się jeszcze bardziej wieloznaczny.

TŁUM III

1989, KRUPA GALLERY, WROCŁAW

Przeczytaj wypowiedź artystki i zastanów się, co jest głównym wątkiem cyklu?

Jak myślisz czy lęki, o których wspomina Magdalena Abakanowicz są nadal aktualne?

Sztuka nie jest dekoracją, a wyznaniem, konfrontacją, ostrzeżeniem. Przerazająca świadomość tłumu – który jest jak bezgłowy organizm, niszczy lub wielbi na komendę – więc Hitler, Stalin, przywódcy wielu krajów panujący nad swoją nacją i zyskujący jej posłuszeństwo wobec hasel niesprawiedliwych. W ciągu mego życia ludzkość potroiła swą liczbę. Ciągłe widzimy, jak instynkty i emocje kształtują zachowania bez udziału świadomości. Postacie w mojej pracowni zaczęły powstawać w latach 70., to była konieczność wobec obserwacji, odczuć i lęków.

Dziś liczba postaci przekroczyła półtora tysiąca. Nigdy nie były widziane razem.

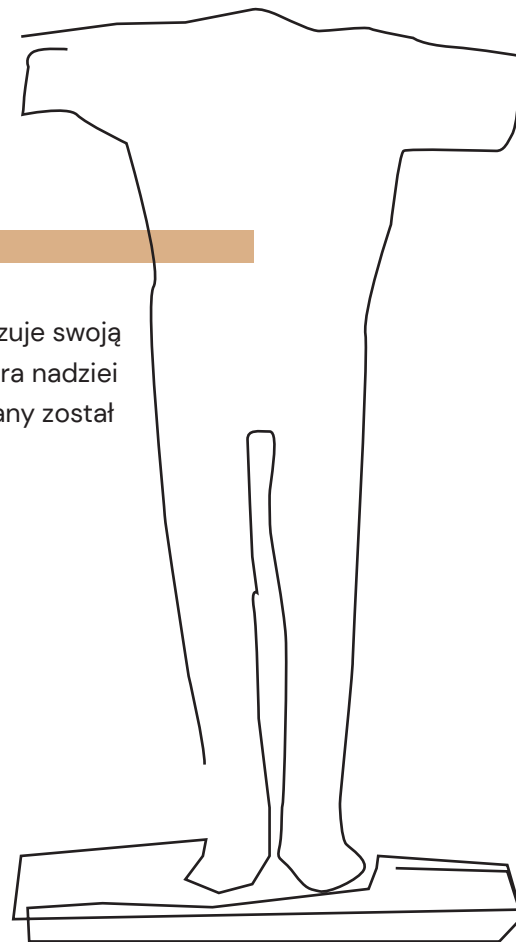
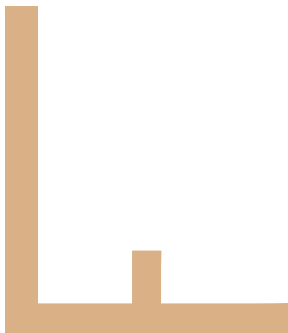
FIGURA Z OTWARTYMI RAMIONAMI

1980, FUNDACJA MARTY MAGDALENY ABAKANOWICZ KOSMOWSKIEJ I JANA KOSMOWSKIEGO

Gest rozpostartych ramion to gest otwarcia. W ten sposób człowiek okazuje swoją chęć poznania nowego, wejścia w relację z innym, ze światem. To metafora nadziei i siły, ale może to być także gest ukrzyżowanego, który bezbronny, poddany został niezawinionemu cierpieniu.

Które z tych znaczeń artystka wpisała w swoją rzeźbę?

Obie? Jedną?

KLATKA

1985, MUZEUM NARODOWE WE WROCŁAWIU

Pierwszą wersję rzeźby, która znajduje się obecnie w Chicago, artystka pokazała na ogólnopolskiej wystawie w październiku 1981 roku. Wersja prezentowana w Zamku powstała w roku 1985. Obie komentują sytuację polityczną w ówczesnej Polsce. Dekadę lat 80. rozpoczął masowy ruch wolnościowy spod znaku *Solidarności*, komunistyczny aparat państwowy odpowiedział na niego wprowadzając w kraju – 13 grudnia 1981 roku – stan wojenny. Blokada granic, zarządzenie godziny milicyjnej, totalna inwigilacja objawiająca się wyłączeniem a następnie kontrolą wszelkich rozmów telefonicznych, wreszcie internowanie członków opozycji było brutalnym wypowiedzeniem wojny całemu społeczeństwu. Czy kontekst historyczny, który wiąże pracę z wydarzeniami z czasów PRL jest jednak jedyną narracją, którą można w niej odnaleźć? Czy jej główny motyw odizolowania jednostki nie odwołuje się także do bardziej uniwersalnej zadumy nad kondycją ludzką?

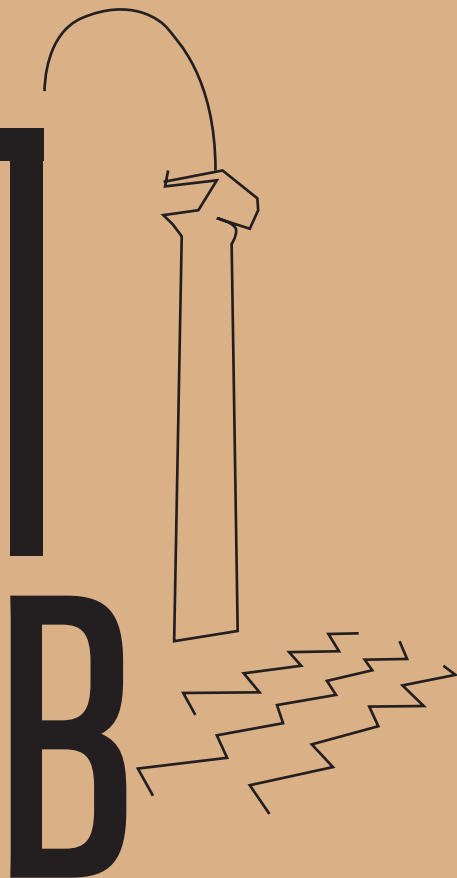
K

BIBLIOTEKA STANISŁAWOWSKA

ZAMEK KRÓLEWSKI W WARSZAWIE

Biblioteka Stanisława Augusta to jedyny obiekt zamkowego kompleksu, który ocalał z wojennej pożogi. Prezentowane właśnie w tym miejscu, poruszające współczesne rzeźby i instalacje nieżyjącej już polskiej artystki światowego formatu – Magdaleny Abakanowicz zyskują nowy kontekst i uruchamiają nieoczekiwane skojarzenia.

Niegdyś wypełniona tysiącami woluminów, dziś pusta biblioteka królewska – była skarbnicą oświeceniowej wiedzy. Polityka zakupów prowadzona przez władcę odzwierciedlała światopogląd, któremu hołdował ostatni monarcha Polski. Wiara w rozum i wiedzę jako ważne podstawy rozwoju i dobrobytu zarówno jednostek, jak i całego kraju pozwalała, przynajmniej na początku jego panowania, wierzyć w możliwość wyprowadzenia państwa z ciężkiej sytuacji politycznej i gospodarczej. Figury Abakanowicz – będące niemymi świadkami historii XX i XXI wieku – zdają się w tym miejscu zadawać pytania: czy ludzkość dobrze korzysta z wiedzy, którą gromadzi. Czy rozum rzeczywiście panuje nad naszymi popędami?

DZIAŁ EDUKACJI / ZAMEK KRÓLEWSKI W WARSZAWIE

